

Ārlietu ministrija

K. Valdemāra iela 3, Rīga, LV-1395, tālr. 67016201, fakss 67828121, e-pasts pasts@mfa.gov.lv, www.mfa.gov.lv

VECĀKO AMATPERSONU SANĀKSMES protokols Nr. 3

Norises vieta:

Ārlietu ministrija

Sanāksme sākās plkst. 15.00

Rīgā, 2024. gada 27. martā

Darba kārtība:

1. 1. ESVIS izmaiņu pieprasījums par dokumentu deklasifikāciju (IP160)

Ziņo: Valsts reģionālās attīstības aģentūra

1.2. Nepieciešamās izmaiņas ESVIS, ņemot vērā iecerētās izmaiņas MK noteikumus, kas saistīti ar ES pozīciju un instrukciju izstrādi un apriti

Ziņo: Valsts reģionālās attīstības aģentūra

2. Kopš iepriekšējās VAS notikušās padomes

Ziņo: ministrijas par savu nozaru Padomēm

01.03. Neformālā izglītības ministru tikšanās

04.03.-05.03. Neformālā ministru tikšanās par mājokļiem

04.03.-05.03. Iekšlietu un tieslietu ministru sanāksme

04.03. Transporta, telekomunikāciju un enerģētikas ministru sanāksme (enerģētika)

07.03. Konkurētspējas ministru tikšanās (iekšējais tirgus un rūpniecība)

11.03.-12.03. Neformālā sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu ministru tikšanās (sociālā politika)

11.03. Eurogrupa un 12.03. Ekonomikas un finanšu lietu ministru sanāksme

18.03. Ārlietu padome

19.03. Vispārējo lietu padome

21.03.-22.03. Eiropadome

24.03.-25.03. Neformālā zivsaimniecības ministru tikšanās

25.03. Vides padome

26.03. Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padome

3. EK politikas dokumenti par ES tiesību aktu projektiem.

3.1. Sistēmā ESVIS-L saskaņoto COM tabulu apstiprināšana (6.-9. nedēļa)

Ziņo: Ārlietu ministrija

Sanāksmē plānots apstiprināt saskaņotās atbildības par ES tiesību aktu projektiem.

VAS paredzamais lēmums: apstiprināt kompetenču sadali par 2024.g. 6.-9. nedēļas tiesību aktu projektiem.

3.2. Nesadalītā atbildība par “KOMISIJAS IETEIKUMS par drošu un noturīgu zemūdens kabeļu infrastruktūru” (9. nedēļas C(2024)1181, 26.2.2024.)

Ziņo: Ārlietu ministrija

Sanāksmē plānots informēt, ka atbildība nav sadalīta un vienoties par ekspertu sanākumi.

VAS paredzamais lēmums: uzdot Ārlietu ministrijai rīkot ekspertu sanākumi.

4. Dažādi

Ziņo: Ārlietu ministrija

4.1. Par gatavošanos Latvijas prezidentūrai ES Padomē (2028. gada 1.jūlijs – 31. decembris)

4.2. Aktualitātes saistībā ar divdesmitgades kopš iestāšanās ES atzīmēšanu

Sēdi vada: I. Levrence, Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietniece Eiropas lietās

Sēdes locekļi:

R. A. Garsija, Aizsardzības ministrija

Z. Liepiņa, Ekonomikas ministrija

I. Irbe, Finanšu ministrija

K. Āboliņš, Iekšlietu ministrija

A. Vahere-Abražune, Izglītības un zinātnes ministrija

I. Prūse, Klimata un enerģētikas ministrija

S. Catlaka, Kultūras ministrija

I. Tāre, Labklājības ministrija

E. Nagle, Satiksmes ministrija

K. Pommere, Tieslietu ministrija

E. Bērziņa, Veselības ministrija

M. Klismets, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

E. Stanga, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

I. Baļčūne, Zemkopības ministrija

S. Kalnača, Valsts kanceleja

M. Zondaks, Latvijas Banka

Klātesošie:

Ārlietu ministrija: Z. Rožkalne, G. Šneiders, I. Sergeiceva, D. Putniņa, A. Vēja, L. Krūmiņa, L. Paegle, E. Beļāuniece, R. Briljants, E. Kuriga

Citas iestādes: S. Purva, Saeimas Eiropas lietu komisija, M. Baltiņš, Valsts valodas centrs, S. Sējēja, Latvijas Darba devēju konfederācija, Nataļja Preisa, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, M. M. Lūse, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome, V. Slišāne, Valsts reģionālās attīstības aģentūra

1. 1. ESVIS izmaiņu pieprasījums par dokumentu deklasifikāciju (IP160)

Ziņo: VRAA/ V. Slišāne

VRAA informē, ka, turpinot darbu pie ESVIS funkcionalitātes pilnveidojumu īstenošanas un atbilstoši Valsts kancelejas izteiktajam priekšlikumam par deklasifikācijas procesa uzlabošanu, izveidots izmaiņu pieprasījums ESVIS.VRAA.IP.160, kurā tiks nodrošināta Ministru kabinetā izskatāmo dokumentu (pozīcija, informatīvais ziņojums) deklasifikācija un automātiska pārsūtīšana uz Tiesību aktu portālu (TAP). 21.03.2024. šo izmaiņu pieprasījumu saskaņoja Neformālajā darba grupā ESVIS jautājumos.

Nolemj:

1.1.1. Apstiprināt izmaiņu pieprasījumu ESVIS.VRAA.IP.160.

1.2. Nepieciešamās izmaiņas ESVIS, ņemot vērā iecerētās izmaiņas MK noteikumos, kas saistīti ar ES pozīciju un instrukciju izstrādi un apriti

Ziņo: VRAA/ V. Slišāne

Izsakās: EM/ Z. Liepiņa, ĀM/ Z. Rožkalne, VARAM/ M. Klismets, ĀM/ L. Paegle, TM/ K. Pommere, SELK/ S. Purva, VK/ S. Kalnača, KM/ S. Catlaka

VRAA ziņo, ka atbilstoši saņemtajai informācijai no Ārlietu ministrijas par plānotajām izmaiņām MK noteikumos, kas saistīti ar ES pozīciju un instrukciju izstrādi un apriti, ESVIS būs nepieciešams iestrādāt sekojošas izmaiņas: VRAA centralizēti jāaktualizē dokumentu veidnes visām ministrijām. Pirms veidņu nomaiņas tās jāiesūta VRAA. Šīm izmaiņām plānotās izmaksas nav lielas, attiecināmas tikai uz veidņu centralizētu nomaiņu un jaunu automatisku lauku ielasīšanu veidnēs (ja būs šāda nepieciešamība), un precizējumu veikšanu ESVIS lietotāju palīgā, iesaistot ESVIS izstrādātāju. Lai dokumenti sistēmā būtu pēc vienota tipa, dokumenta pirmreizējā izveide būtu iespējama tikai no veidnes bez iespējas augšupielādēt iepriekš izveidotu dokumentu (nākamajos soļos šāda iespēja tiek atstāta). Ja pieņem šādu lēmumu, tas būs jauns ESVIS izmaiņu pieprasījums.

EM jautā Ārlietu ministrijai, vai ir kādi jaunumi kopš iepriekšējās vasaras kopsanāksmēm saistībā ar izmaiņām MK noteikumos. Jāsaprot, kāda tieši būs jaunā pieeja un kāds ir pārejas periods. Izmaiņas būtu jāievieš klusākā darba periodā, piemēram, vasarā.

ĀM atbild, ka šobrīd vēl gaida papildu informāciju, un pēc tās saņemšanas MK noteikumi tiks ievietoti TAP saskaņošanai visām iestādēm.

VARAM jautā, vai gala versijā būs gan MK noteikumi, gan instrukcija? (ĀM apstiprina). Vajadzētu atsevišķu diskusiju par izmaiņām ESVIS.

ĀM precizē, ka VRAA šodien tika aicināti ziņot tāpēc, ka noteikumu grozījumos minētas arī veidnes, līdz ar to bija nepieciešams saprast, vai un kādos termiņos izmaiņas būtu iespējamas, lai to var attiecīgi atspoguļot kā punktu noteikumu redakcijā. Visi viedokļi no iepriekšējā gada sanāksmēm ir apkopoti un pēc iespējas iestrādāti, šobrīd ĀM gaida pēdējo “zaļo gaismu”, lai varētu virzīt saskaņošanai TAP portālā.

EM aicina saistībā ar noteikumu spēkā stāšanos paredzēt arī saprātīgu termiņu, kas sasaistīts ar attiecīgo ESVIS funkcionalitāti, vai pārejas periodu.

TM vēlas zināt, vai šobrīd noteikumu projektā, kas tiks ielikts TAP, būs norādīts konkrēts datums ESVIS izmaiņu iedzīvināšanai.

ĀM atbild, ka noteikumos pēdējais punkts būs pārejas nosacījumi saistībā ar VRAA sniegto informāciju. Formulējums būs “pēc iespējas tuvākā laikā” vai “līdz”. Tiks norādīts datums pārejas periodam, līdz kuram veidnēm jābūt iestrādātām ESVIS.

EM jautā VRAA, cik daudz laika vajadzīgs, lai veiktu izmaiņas veidnēs un, iespējams, jaunos procesos. Vai darbiniekiem būs iespēja arī patrenēties pirms ieviešanas.

VRAA atbild, ka funkcionalitātes izmaiņu gadījumos nepieciešamais laiks būtu apmēram 3 mēneši. Ja runa ir tikai par veidņu nomaiņu, tad nekas fundamentāli nemainās, arī darbplūsma ir standarta. Citu izmaiņu gadījumos, jāsaprot, kas mainās darbplūsmā.

KM norāda, ka veidņu maiņu nevajadzētu īstenot nākamo trīs mēnešu laikā karstākajā darba laikā, kad ir ministru padomes.

ĀM atbild, ka šobrīd netiek lemts par veidņu maiņu, bet sniegta informācija par nākotnes plāniem. Izmaiņas varētu notikt līdz nākamā gada sākumam. Finansējums konkrētajiem darbiem būs paredzēts 2025.gada budžetā.

Papildus SELK informē, ka šogad bijuši jau divi gadījumi, kad, MK mainot pozīciju, TAP sistēma šo dokumentu nevar nodot atbildīgajai iestādei izmaiņu veikšanai. Līdz ar to Saeimā nonāk nelabota pozīcija.

VRAA piekrīt, ka no MK atpakaļ uz atbildīgo iestādi pozīciju nav iespējams nosūtīt tādēļ, ka TAP nav ieviesta konkrētā funkcija. Tādēļ ir jārūnā ar TAP izstrādātājiem, kā šo varētu labot un kādas būtu izmaksas. Sākotnēji izmaksas bija šķērslis konkrētās funkcijas neieviešanai TAP sistēmā.

VK sola apvaicāties par TAP sistēmu atbildīgajiem kolēģiem. Funkcionalitātes papildināšanu varētu paredzēt, kad TAP īstenotu izmaiņas.

Nolemj:

1.2.1. Pieņemot zināšanai sniegto informāciju un VAS dalībnieku komentārus.

2. Kopš iepriekšējās VAS notikušās padomes

2.1. Par 19. marta Vispārējo lietu padomi

Ziņo: ĀM/ Z. Rožkalne

ĀM ziņo, ka Vispārējo lietu padomē ministri turpināja diskusiju par Eiropas nākotni, proti, par ES pielāgošanos, uzņemot jaunas dalībvalstis. Diskusijas parādīja, ka dalībvalstis redz tādu jautājumu secību, ka sākumā ir diskusijas par politikām, tad – par budžetu un tikai pēc tam par institucionāliem jeb pārvaldības jautājumiem. Dalībvalstis uzsvēra, ka ES paplašināšanās kontekstā no politikām jo sevišķi būtiskas ir kopējā lauksaimniecības politika un kohēzijas politika, vienotā tirgus stiprināšana un ES konkurētspējas veicināšana. Diskusijām par nākamo daudzgadu budžetu jānotiek ar skatu uz ES paplašināšanos. Tika diskutēts par komunikāciju: būtiska ir skaidra, atklāta un kopīga komunikācija ar sabiedrību par paplašināšanās un reformu procesiem. Dienu pēc VLP, 20. martā, EK publicēja komunikāciju par pirmspaplašināšanās reformām un politiku pārskatu. Kopumā komunikācija ir diezgan virspusēja, bez konkrētiem paplašināšanās ietekmes izvērtējumiem vai aprēķiniem. ES politiku padziļināts izvērtējums ir gaidāms nākamā gada sākumā. Tas būs jau ar skatu uz jauno MFF piedāvājumu, ko EK plāno publicēt nākamā gada vidū. Jūnijā plānots, ka Eiropadome apstiprinās ceļa karti nākamajām diskusijām par ES pielāgošanos.

2.2. Par 21.-22. marta Eiropadomi

Ziņo: ĀM/ I. Levrence

Izsakās: TM/ K. Pommere

Eiropadomē galvenie diskusiju jautājumi bija atbalsts Ukrainai, aizsardzības spēju stiprināšana, ES paplašināšanās, lauksaimniecība un situācija Tuvajos Austrumos. Atbalsta Ukrainai jautājumā tika izteikts aicinājums stiprināt sankcijas pret Krieviju, lai mazinātu tās spējas turpināt karadarbību, un Padomei turpināt darbu pie Krievijas imobilizēto aktīvu peļņas novirzīšanas Ukrainas atbalstam, tajā skaitā, lai finansētu militāro atbalstu. Aizsardzības spēju stiprināšana izvirzījies par vienu no svarīgākajām prioritātēm. EK un Padomei līdz jūnijam uzdots izvērtēt iespējas, kur rast finanšu līdzekļus militārās industrijas tālākam atbalstam, kā arī kā pielāgot arī Eiropas Investīciju bankas politiku attiecībā uz aizdevumiem aizsardzības industrijai. Attiecībā par ES paplašināšanos pieņemts lēmums par pievienošanās sarunu sākšanu ar Bosniju un Hercegovinu, un Padome aicināta nodrošināt ātru sarunu ietvaru ar Ukrainu un Moldovu apstiprināšanu. Lauksaimniecība tiek atzīta par šobrīd problemātisku jomu. Tika nolemts strādāt pie risinājumiem birokrātiskā sloga mazināšanai. Tuvo Austrumu jautājumā Izraēla tika aicināta neīstenot sauszemes operāciju Rafā un aicināta uz humanitāro pauzi. Tika atkārtots atbalsts divu valstu risinājumam.

TM jautā, vai ĀM gatavos pozīciju par Krievijas Centrālās bankas imobilizēto aktīvu izmantošanu Ukrainas vajadzībām?

ĀM sola apjautāties kolēģiem.

2.3. 25.03. Vides ministru padome

Ziņo: KEM/ I. Prūse

Izsakās: VK/ S. Kalnača, EM/ Z. Liepiņa

KEM ziņo, ka Vides ministru padomē notika pirmā formālā diskusija saistībā ar Eiropas Komisijas paziņojumu par klimata mērķiem 2040.gadam. EK paziņojumā ierosina ES neto emisiju mērķi noteikt 90% apmērā. Mērķis uz 2023. gadu ir 55%, uz 2050. gadu – 100%. 2040. gads ir trajektorijas noteikšanai. Diskusija ministru padomē nenotika par pašu mērķi, jo visas

valstis, tostarp Latvija, to vēl vērtē. Tas ir diezgan sarežģīti, jo nezinām, pēc kādiem principiem šis mērķis tiks dalīts. Mūsu novērtējums būs balstīts uz to scenāriju, kāds taps, kad būs salikti kopā visi pasākumi emisiju mazināšanai Nacionālā klimata un enerģētikas plāna (NEKP) ietvaros. Ministri padomē diskutēja par tautsaimniecības nozarēm, kurām būs vislielākais potenciāls veicināt pāreju uz klimatneitralitāti pēc 2030. gada, un kas ir nosacījumi ES, lai veicinātu šādu transformāciju. Diskusija norisēja pozitīvā gaisotnē. Sanāksmē iezīmējās vairāki scenāriji, kā varētu nonākt līdz ES mērķa noteikšanai. Iepriekšējo reizi mērķis tika noteikts ar Eiropadomes secinājumiem. Šoreiz tas nav vienīgais variants, ir iespēja virzīties ar likumdošanas priekšlikumu. Laika rāmi ierobežo fakts, ka ES nākamgad pavasarī jāiesniedz savs solījums (NDC) Parīzes nolīguma ietvaros par savu jauno apņemšanos ierobežot klimata pārmaiņas. Diskusijas par 2040.gada mērķi, protams, sarežģītas, jo vispirms jāsaprot, kā tiek galā ar 2030. mērķiem, un jāzina nākamā mērķa struktūra. Plānots, ka uz nākamo diskusiju padomē KEM jau varēs piedāvāt pozīciju ar 2040.gada mērķi kontekstā ar tā iespējamo īstenošanas struktūru.

VK jautā, kā šobrīd izskatās process.

KEM atbild, ka EK diskusiju procesu par 2040.gada mērķi virza paralēli darbu noslēgšanai pie 2030.gada ietvara ieviešanas izplānošanas (NEKP atjaunināšanas pabeigšana un apstiprināšana). Daļa uzskata, ka 2030.gada ietvara nenoslēgšana ir trūkums, bet daļa, ka tieši diskusija par 2040.gada mērķi palīdzēs noslēgt pasākumu plānošanu 2030.gada mērķa ietvarā, jo daļa 2040.gadam nepieciešamo pasākumu jāsāk jau līdz 2030. Neliela iespēja, ka jūnija Eiropadomē varētu parādīties šis jautājums. 2024.gadā II pusgadā maz ticami. Vēlākā iespēja ir 2025.gada pats sākums.

EM jautā par izvērtējumu, cik tam vajadzēs laika. Vai diskutēs arī citās padomēs?

KEM apsola iepazīstināt ar izvērtējumu. Skaidro, ka protams, tam nepieciešams vairāk laika nekā pāris mēneši, turklāt, izvērtēšanu varēs uzsākt tikai, kad būs pabeigts darbs pie NEKP iekļājamo pasākumu kopuma. Ja jautājums nebūs jūnija Eiropadomē, tad izvērtējumu varētu sagatavot vasaras laikā. Citās padomēs, izskatās, ka nediskutēs, ja nu vienīgi kādās apvienotās padomēs. KEM piebilst, ka EK novērtējums par 2040. gadā sasniedzamo ES SEG emisiju samazinājumu, ieviešot uz 2030.gadu esošās politikas, ir 88%. Proti, EK ieskatā "bāzes scenārijs" jau ir tuvs 90%. Turklāt ir daļa valstu, kas jau ir paziņojušas, ka ir gatavas 90%. Lai arī kāds būs mērķa lielums, sagaidāms, ka tas būs ambiciozs. Ir jāsaprot Latvijas situācija.

VK jautā, vai zināma pareizā pieeja, vai Latvija veiks simulāciju, lai saprastu mērķa īstenošanas iespējas.

KEM atzīst, ka plāno veikt šādu simulāciju, veicot vairākus pieņēmumus. Lielākā nenoteiktība ir, ka nav zināms konkrētais Latvijas mērķis, tikai ES kopējais; Latvijas specifika atšķiras no citām dalībvalstīm.

2.4. Par dabas atjaunošanas regulu

Ziņo: VARAM/ M. Klismets

25.03. Padomē A daļā bija paredzēts apstiprināt Dabas atjaunošanas regulu, taču par to sākās diskusija. Viedokļi bija ļoti dažādi, iezīmēja nevienprātību ES dabas aizsardzības jautājumos.

Nolemj:

2.5. Pieņemt zināšanai sniegto informāciju

3. EK politikas dokumenti par ES tiesību aktu projektiem

3.1. Sistēmā ESVIS-L saskaņoto COM tabulu apstiprināšana (6.-9. nedēļa).

Ziņo: ĀM/ I. Levrence

ĀM informē, ka 6.-9. nedēļā saskaņoti 56 priekšlikumi.

Nolemj:

3.1.1. Apstiprināt kompetenču sadali par 2024.g. 6.-9. nedēļas tiesību aktu projektiem, izņemot 9. nedēļas C(2024)1181, 26.2.2024.).

3.2. Nesadalītā atbildība par “KOMISIJAS IETEIKUMS par drošu un noturīgu zemūdens kabeļu infrastruktūru” (9. nedēļas C(2024)1181, 26.2.2024.)

Ziņo: ĀM/ I. Levrence

Izsakās: VARAM/ M. Klismets, KEM/ I. Prūse

ĀM informē, ka nav sadalīta atbildība par dokumentu “Komisijas Ieteikums par drošu un noturīgu zemūdens kabeļu infrastruktūru” (9. nedēļas C(2024)1181, 26.2.2024.). Piedāvājums rīkot ekspertu sanāksmi.

VARAM vērš uzmanību, ka no 01.07.2024. VARAM vairs nebūs vides jautājumi, ierosina jaunajos priekšlikumos vides jautājumus piešķirt KEM.

KEM norāda, ka tam jānotiek, savstarpēji vienojoties.

Nolemj:

3.2.1. Ārlietu ministrijai rīkot ekspertu sanāksmi par KOMISIJAS IETEIKUMU par drošu un noturīgu zemūdens kabeļu infrastruktūru.

4. Dažādi

4.1.Par gatavošanos Latvijas prezidentūrai ES Padomē (2028. gada 1.jūlijs – 31.decembris)

Ziņo: ĀM/ I. Levrence

ĀM informē, ka iepriekšējās diskusijas rezultējušās informatīvajā ziņojumā, visiem paldies par ieguldījumu. 26.03. ievietots TAP ar 10 dienu saskaņošanas termiņu.

Nolemj:

4.1.1. Pieņemt zināšanai sniegto informāciju.

4.2. Aktualitātes saistībā ar divdesmitgades kopš iestāšanās ES atzīmēšanu

Ziņo: ĀM/ I. Levrence

Izsakās: LM/ I. Tāre

ĀM ziņo, ka 22.martā Ārlietu ministrija rīkoja konferenci “20 gadi Latvijas dalībai ES un NATO”. Konference bija izdevusies. Tika saņemti vairāk nekā 130 pieteikumu dalībai. Ne visus gribētājus bija iespēja uzņemt klātienē, bet bija piedāvāta iespēja vērot konferenci tiešsaistē. Konferences paneļu dalībnieki par ES jautājumiem bija Andris Piebalgs, Ina Strazdiņa, Andris Gobiņš, Edvards Kušners, Natalja Preisa un Kaspars Gorkšs. Konferenci iespējams noskatīties ierakstā *youtube*.

LM atzīmē, ka izmantoja iespēju vērot tiešsaistē, īpaši interesēja panelis “Ieguvumi no dalības Eiropas Savienībā ekonomikā, uzņēmumiem un iedzīvotājiem” ar LDDK un LBAS dalību.

ĀM turpina ar informāciju, ka 01.01.2024. Rīgas Dome plāno Doma laukumā no plkst. 16.00-18.00 organizēt centrālu pasākumu – koncertu jeb koncertstāstu, kura galvenais mērķis ir aicinājums katram cilvēkam apzināties valstiskās neatkarības nozīmīgumu un šobrīd neatsverami pareizo lēmumu Latvijas dalībai Eiropas Savienībā.

Papildus ĀM informē, ka nākamā VAS plānota trešdien, 24.04.2024.

Nolemj:

4.2.1. Pieņemt zināšanai sniegto informāciju un VAS dalībnieku komentārus.

VAS protokols saskaņots elektroniski ESVIS-L sistēmā 2024. gada 4. aprīlī.

Ārlietu ministrijas Valsts sekretāra vietniece Eiropas lietās

I. Levrence

Protokolēja A. Caune, Ārlietu ministrijas Vispārējo un institucionālo lietu nodaļas otrā sekretāre, tel. 67015966